

# **RaJuPuSu -opisto**

Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleisen  
oppimäärän opetussuunnitelma

**Kuvataiteen ja käsityön perusopinnot**

**2006**

## 1. Yleistä

### 1.1 Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleisen oppimäärän toiminta-ajatus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Oppilaitos voi myös järjestää alle kouluikäisille varhaisen opetusta sekä opetusta aikuisille.

Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Visuaalisten taiteiden opiskelun tarkoituksena on avata oppilaille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää oppilaiden ajattelun taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla.

Yleisen oppimäärän tehtävänä on kehittää sellaisia taitoja ja tietoja, joita oppilas tarvitsee elämän eri aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua myöhempiin opintoihin ja jatkaa käsityöllistä ilmaisua läpi elämän jatkuvana harrastuksena.

### 1.2 Arvot ja tavoitteet

Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Taidekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyttä ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tavoitteena on myös kehittää eri kulttuurien ymmärtämistä ja tulkitsemista.

Visuaalisten taiteiden perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Oppilas rakentaa maailmankuvaansa ilmaisemalla ja tulkitsemalla ja tutkimalla taiteen keinoin kokemuksiaan ja itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä.

Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan.

Tavoitteena on myös ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentamaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa korostuu taiteiden välisyys. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa.

## 2 Opetuksen toteuttaminen

### 2.1 Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi.

Opiskelu on tavoitteellista ja erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten oppilaiden edistyminen on mahdollista.

Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan aiemmat kokemukset ja hänen elämismaailmansa. Oppimisessa lähtökohdiana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja työn tuloksia.

### 2.2 Opiskeluympäristö

Tavoitteena on, että opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita ja häntä tulee kannustaa työskentelemään itsenäisesti ja toisten kanssa. Oppilasta tuetaan löytämään sopivia työtapoja sekä kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun.

Tilojen, työvälineiden ja materiaalien tulee mahdollistaa opetussuunnitelman perusteiden mukainen opiskelu. Hyvä opiskeluympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja siellä olevat puitteet sellaiset, jossa oppilas kokee työn tekemisen innostavaksi ja mielekkääksi.

Opiskeluympäristössä on otettava huomioon, että taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opetuksessa painottuvat yhdessä opiskelu ja oppiminen. Luonto, oppilaan elinpiiri, työ- ja kulttuurielämä ovat myös osa opiskeluympäristöä.

### 2.3 Oppilaaksi ottaminen

Visuaalisten taiteiden perusopintoihin ilmoittautuneet oppilaat valitaan syksyllä ilmoittautumisjärjestyksessä. Seuraavan työkauden opintoihin ilmoittaudutaan keväällä kirjallisesti. Perusopetusryhmissä vapautuvia oppilaspaikkoja täytettäessä huomioidaan oppilaan harrastuneisuus tai opinnot toisen paikkakunnan käsityökoulussa.

### 2.4 Opetusryhmät

Opetusryhmät muodostetaan huomioiden oppilaiden ikä sekä edistyneisyys. Ryhmä koko perusopetuksessa on 8 -12, ja syventävissä opinnoissa 5 -12 oppilasta. Syventävien opintojen ryhmäkoot määräytyvät työskentelyn edellyttämien välineiden- ja työtapojen asettamissa rajoissa.

### 3 Opintojen rakenne ja laajuus

#### 3.1 Opintojen rakenne

Opetus on opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen opintokokonaisuuksien tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta tasolta toiselle eteneviä opintokokonaisuuksia, joiden mukaan oppilas voi edetä valitsemissaan opinnoissa ja syventää ja laajentaa osaamistaan. Oppilas voi lukea hyväkseen muilla taiteenaloilla tehtyjä opintoja siten kuin oppilaitoksen opetussuunnitelmissa määritellään.

##### **Kuvataiteen perusopinnot**

7 - 14 –vuotiaille  
320 h, josta etäopetusta 20h  
opintokokonaisuudet 1-6

##### **Käsityön perusopinnot**

7 - 14 vuotiaille  
320 h, josta etäopetusta 20h  
opintokokonaisuudet 1-6

##### **Visuaalisten taiteiden työpajaopinnot**

12 - 18 vuotiaille  
180 h, josta etäopetusta 30 h  
opintokokonaisuudet 7 – 10

- kuvataiteen työpajat
- käsityön työpajat
- taiteidenväliset työpajat

##### **Taiteiden väliset yleiset opinnot**

- värioppi
- sommittelu
- kulttuuriperintö
- visuaalinen kulttuuri
- historia taiteessa ja tyyleissä
- ympäristö ja esinekulttuuri

Taiteiden väliset yleiset opinnot on molemmille suuntautumisvaihtoehdoille yhteinen opintojen alue. Perusopinnot ( opintokokonaisuudet 1 – 6 ) ovat kummassakin suuntautumisvaihtoehdossa pääsääntöisesti erikseen. Opettajat voivat kuitenkin soveltaa opinnoista yhteisiä kokonaisuuksia, jolloin sekä käsityön että kuvataiteen oppilaat suorittavat jonkin opintojen alueen kuuntelemalla saman johdannon ja tekemällä mahdollisesti myös saman tehtävän.

Työpajoja voidaan järjestää käsityölle ja kuvataiteelle osittain yhteisinä, osittain erillisinä opintoina. Oppilas voi halutessaan suorittaa kaikkiaan 1/3 500 tunnin opinnoista toisen suuntautumisvaihtoehdon.

### 3.2 Opintojen laajuus

Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laajuus on 500 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opintonsa aloittaneille oppilaille mahdollisuus koko yleisen oppimäärän suorittamiseen.

Yleiseen oppimäärään kuuluvien opintokokonaisuuksien lisäksi oppilaitos voi tarjota oppilaitoskohtaisia valinnaisia opintokokonaisuuksia, joiden tavoitteet ja sisällöt laaditaan niin, että syventävät ja laajentavat opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä opintokokonaisuuksia.

### 3.3 Valinnaiset opintokokonaisuudet ja muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

RaJuPuSu -opisto voi tarjota myös valinnaisia opintokokonaisuuksia, jotka suoritetaan erillään lukukausiopetuksesta. Kesäaikana ja viikonloppuisin voidaan järjestää perusoppimäärää täydentävää kurssitoimintaa. Kullekin valinnaiselle opintokokonaisuudelle laaditaan opetussuunnitelma ja opintokokonaisuuden on vastattava kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Opiskelija voi sisällyttää valinnaisia opintokokonaisuuksia vaadittavaan kymmeneen opintokokonaisuuteen, jolloin opinnot luetaan hyväksi osana perus- ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksia.

Muualla suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi, mikäli ne vastaavat kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Hyväksi lukemisesta päättää rehtori neuvoteltuaan oppilaan opettajan kanssa.

### 3.4 Eri taiteen lajien yhdistäminen

Taiteidenvälisten opintojen tavoitteena on monipuolistaa käsityön taiteen opetusta ja auttaa oppilasta ymmärtämään taidetta myös laajemmin.

## 4 Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

Oppimäärää ja opetusta yksilöllistettäessä on otettava huomioon, että opintojen tavoitteet ovat käsityöhön kasvattavia. Oppilaalta edellytetään kykyä käyttää annettavaa opetusta hyväkseen. Tavoitteissa painottuvat oppilaan visuaalistenkykyjen ja -taitojen kehittäminen hänen omista lähtökohdistaan sekä niiden elämyksellinen kokeminen. Opetusta voidaan toteuttaa sekä yksilö- että ryhmäopetuksena.

## 5 Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjasta itsearviointiin.

Oppilaan tulee saada työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Jatkuvan arvioinnin muodoista päätetään oppilaitoksen opetussuunnitelmassa. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua.

## 6 Todistukset

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen suoritettuaan vähintään 10 opintokokonaisuutta. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen.

Oppilaille annetaan pyydettyä todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja oppilaan saaman opetuksen tuntimäärä niissä (laskennan perustana käytetään 45 minuutin pituista oppituntia)
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- maininta, että taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2004 mukaisesti.

## 7. Käsityö

### 7.1 Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Käsityötaiteen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden kädentaitoja ja visuaalista ilmaisua. Opetuksessa painotetaan omaa ajattelua, havainnointi- ja suunnittelukykyä, muototajua ja kokonaiskäsitystä materiaalisesta maailmasta. Opetuksen tulee kehittää oppilaan visuaalisia ja teknisiä taitoja sekä ongelmanratkaisukykyä. Opetuksessa ohjataan oppilasta materiaalien ja välineiden tuntemukseen ja hallintaan.

Tuotteiden suunnittelussa ja valmistamisessa oppilasta ohjataan huomioimaan esteettisyyttä, ekoloogisuutta, ekonomisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaan tulee op-

pia ymmärtämään kestäväen kehityksen periaatteita ja tehtyjen valintojen ja huolellisen työn vaikutus tuotteen laatuun ja elinkaareen.

Käsityöilmaisu on tutkivaa itseilmaisuja, jonka lähtökohtana toimii yhteinen teema. Pyrkimyksenä on käsityön tekemisen myötä kasvattaa oppilaita prosessimaiseen työskentelytapaan ja käsityöprosessin merkityksen ymmärtämiseen. Tehtävä, ryhmä, tila, käsityötekniikka ja materiaali muodostavat raamit tekemiselle. Oppilaan omakohtaiset kokemukset, ajatukset, aistihavainnot, oivallukset ja mielikuvat nivoutuvat mukaan prosessiin ja tulevat esiin valmiin työn ominaisuuksina ja siihen liittyvinä merkityksinä.

Opetuksen yhtenä tavoitteena on kulttuuriperinnön säilyttäminen ja siirtäminen. Perinteiset käsityömenetelmät ja työtavat ovat osa opetuksen sisältöä ja oppilasta ohjataan käyttämään niitä ajanmukaisesti. Opetukseen sisältyy myös kansalliseen, paikalliseen sekä muihin käsityökulttuureihin tutustuminen.

## **7.2 Käsityön perusopinnot 7 –12 vuotiaille**

- harjoitella käsityön perustaitoja ja käyttämään monipuolisesti materiaaleja ja välineitä
- perehtyä käsityön eri osa-alueisiin sekä materiaalien ja tekniikoiden ilmailullisiin mahdollisuuksiin
- harjoitella rakenteiden tuntemusta, värien käyttöä, sommittelua sekä tilan ja suhteiden ymmärtämistä
- oppia soveltamaan tietojaan ja taitojaan uusissa tilanteissa sekä ratkaistamaan työn vaiheissa ilmeneviä ongelmia
- kehittää kykyä tehdä esteettisiä ja ekologisista valintoja sekä tarkastella ja arvioida tuotteiden elinkaarta
- harjoitella itsenäistä työskentelyä, käsityöprosessin sanallistamista ja itsearviointia
- tutustua kansanperinteeseen, tarkastella eri kulttuureja ja tulkita niitä käsityön keinoin
- laatia käsityön taiteiden perusopetuksen päätteeksi portfolio

## **7.3 Käsityön työpajaopinnot 12 – 18 vuotiaille**

- syventää teknisiä ja visuaalisia taitojaan eri käsityön osa-alueilla
- suunnitella ja valmistaa yksilöllisiä ja laadukkaita tuotteita
- syventää oman ilmaisun näkymistä työn tekemisessä ja lopputuloksessa
- valita itsenäisesti ilmaisuun sopivat työtavat, tekniikat ja materiaalit
- oppia pohtimaan käsityötä ja materiaaleja kuluttajan näkökulmasta; esteettisesti, eettisesti, ekologisesti ja ekonomisesti
- perehtyä kansanperinteeseen, tarkastella eri kulttuureja ja tulkita niitä käsityön keinoin
- perehtyä käsityön historiaan ja tarkastella käsityötä yhteiskunnallisena ilmiönä sekä eri taidesuuntausten yhteyttä käsityöhön eri aikakausina
- tutustua käsityön ammattilaisten työhön ja tarkastella käsityötä ammatillisena toimintana
- tarkastella omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä

Käsityön työpajaopintojen opintokokonaisuudessa 10 oppilas tekee päättötyön, joka sisältää teoksen, portfolion ja siihen liittyvän itsearvion. Päättötyö voi olla teos, teosarja, tuote tai muu visuaalinen esitys. Oppilas vastaa opettajan ohjauksessa itsenäisesti koko prosessista. Sen eteneminen kuvataan oppilaan pitämässä oppimispäiväkirjassa. Päättötyöstä annetaan sanallinen arviointi.

#### **7.4 Taiteiden väliset yleiset opinnot ( kuvataiteen / käsityön perusopinnot )**

Taiteiden väliset yleiset opinnot on molemmille suuntautumisvaihtoehdoille yhteinen opintojen alue. Perusopinnot ( opintokokonaisuudet 1-6 ) ovat kummassakin suuntautumisvaihtoehdossa pääsääntöisesti erikseen. Opettajat voivat kuitenkin soveltaa opinnoista yhteisiä kokonaisuuksia, jolloin sekä käsityön että kuvataiteen oppilaat suorittavat jonkin opintojen alueen kuuntelemalla saman johdannon ja tekemällä myös saman tehtävän.

#### **7.5 Varhaisiän käsityön opinnot**

RaJuPuSu – opistossa voidaan antaa varhaisiän käsityön opetusta. Varhaisiän käsityön opintoja ei voida laskea taiteen perusopetuksen yleiseen oppimäärään. Oppilas tutustuu käsityön kolmeen osa-alueeseen: esinesuunnitteluun ja valmistamiseen, tekstiilin ja vaatetuksen suunnitteluun ja valmistamiseen sekä ympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen. Opetuksessa kokeillaan erilaisia materiaaleja, työtapoja ja perustekniikoita. Oppilas havainnoi ja tutkii lähiympäristöään ja oman kulttuurinsa käsitöitä ja käsityöperinnettä.

#### **7.6 Aikuisten käsityön opinnot**

Opetuksessa korostuvat aikuisten kiinnostuksen kohteet käsityön eri osa-alueilla. Painoalueita ovat esteettinen, visuaalinen ja kulttuurinen osaaminen, perinteen taitaminen, käsityöilmaisun kehittäminen sekä käsityöllisten tekniikoiden ja materiaalien hallinta sekä käden taidot.

## **8. Kuvataide**

### **8.1Tavoitteet ja keskeiset sisällöt**

Kuvallista ilmaisua opiskellaan sekä tekemällä että tarkastelemalla kuvataiteen teoksia ja arjen kuvia. Opetuksen tavoitteena on kehittää kykyä tulkita kuvia, visuaalisia viestejä ja ilmiöitä. Ympäristön kriittinen ja aktiivinen havainnointi ei rajoitu ainoastaan visuaalisiin ilmiöihin. Kyse on kokonaisvaltaisesta ja moniaistisesta kokemuksen jäsentelystä.

Opetus on luonteeltaan uutta luovaa. Samalla sen perustana on tietoisuus sekä omasta että muiden kulttuuriperinnöstä, sen historiasta ja nykytilasta. Uutta luova asenne tulee esille opetuksen ennakkoluulottomuutena ja avoimuutena. Tavoitteena ei ole ainoastaan opettaa, miltä taide näyttää vaan, miltä se voi näyttää ja kuinka sitä voi tehdä.

### **8.3 Kuvataiteen perusopinnot**

**7 – 12 vuotiaille**

- harjoitella ja kehittää omaa kuvailmaisuaan ja sen sanallistamista
- tutustua eri materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- perehtyä materiaalien ja työvälineiden tarkoituksenmukaiseen, turvalliseen ja kestäväkehityksen mukaiseen käyttöön
- perehtyä kuvataiteen ja kuvallisen median eri osa-alueisiin
- tarkastella ja tulkita eri aikakausien ja kulttuurien teoksia
- tutkia muodon ja sisällön suhteita kuvataiteissa
- oppia tarkastelemaan luontoa, arkkitehtuuria ja esineympäristöä esteettisestä ja kestävä kehityksen näkökulmasta ja oppia ymmärtämään ympäristön merkityksen omalle ja muiden hyvinvoinnille
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia taiteen perusopetuksen kuvataiteen perusopintojen oppimäärän opinnoista portfolio

#### **8.4 Kuvataiteen työpajaopinnot 12 – 18 vuotiaille**

- syventää taitojaan ja tietojaan yhdellä tai useammalla valitsemallaan kuvataiteen osa-alueella
- harjoitella ja kehittää kuvailmaisuaan ja yhdistää eri taiteenalojen ilmaisukeinoja työskentelyssään
- perehtyä kuvataiteen historiaan ja vertailla eri taideilmiöitä
- perehtyä vieraisiin kulttuureihin ja niiden visuaalisiin ilmenemismuotoihin
- perehtyä materiaaleihin ja työtapoihin, jotka edistävät kestävä kehitystä
- tutustua kuvataiteen ja muiden visuaalisten taiteiden ammattilaisten työhön ja työskentelytapoihin
- suunnitella ja suorittaa itsenäisesti työtehtäviä
- seurata omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä

Kuvataiteen työpaja opintojen opintokokonaisuudessa 10 oppilas tekee päättötyön, joka sisältää teoksen, portfolion ja siihen liittyvän itsearvion. Päättötyö voi olla teos, teossarja, tuote tai muu visuaalinen esitys. Oppilas vastaa opettajan ohjauksessa itsenäisesti koko prosessista. Sen eteneminen kuvataan oppilaan pitämässä oppimispäiväkirjassa. Päättötyöstä annetaan sanallinen arviointi.

#### **8.5 Taiteiden väliset yleiset opinnot ( kuvataiteen / käsityön perusopinnot )**

Taiteiden väliset yleiset opinnot on molemmille suuntautumisvaihtoehdoille yhteinen opintojen alue. Perusopinnot ( opintokokonaisuudet 1-6 ) ovat kummassakin suuntautumisvaihtoehdossa pääsääntöisesti erikseen. Opettajat voivat kuitenkin soveltaa opinnoista yhteisiä kokonaisuuksia, jolloin sekä käsityön että kuvataiteen oppilaat suorittavat jonkin opintojen alueen kuuntelemalla saman johdannon ja tekemällä myös saman tehtävän.

#### **8.6 Varhaisiän kuvataiteen opinnot**

RaJuPuSu – opistossa voidaan antaa varhaisiän kuvataiteen opetusta. Varhaisiän kuvataiteen opintoja ei voida laskea taiteen perusopetuksen yleiseen oppimäärään. Oppilas harjoittelee maalaamista, piirtämistä, kolmiulotteista rakentelua, grafiikkaa ja

muita kuvataiteen ilmaisutapoja. Hän tutustuu kuvataiteeseen, arkkitehtuuriin ja muotoiluun sekä kuvalliseen viestintään oman työskentelyn avulla. Opetuksessa tarkastellaan ja tutkitaan lähiympäristöä ja tutustutaan paikalliseen kulttuuriperintöön.

### **8.7 Aikuisten kuvataiteen opinnot**

Opetuksessa painoalueita ovat kuvataiteen historia ja nykypäivä sekä kuvallisen ilmaisun, tekniikoiden ja materiaalien hallinta aikuisten valitsemilla kuvataiteen alueilla. Aikuisten oppimisessa korostuu itsenäisyys ja oma-aloitteisuus, ja opetuksessa otetaan huomioon aikuisten kyky itse ohjata omaa oppimistaan ja harjoitteluaan. Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sitoutuminen ja halu oppia ja kehittyä ovat oppimisen vahva tuki, joka voi korvata esimerkiksi iän tuomia fyysisiä rajoituksia. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.